

Activitats de la delegació d'Osona: Grup de Naturalistes d'Osona

- Maqueta de l'audiovisual educatiu del patrimoni natural d'Osona i el Vallès Oriental, amb cinquanta diapositives amb fitxes educatives
- Projecte *Basses*. Inici de la realització d'un catàleg de basses agrícoles i punts d'aigua de la comarca d'Osona i implantació d'actuacions de restauració i protecció d'aquestes basses en favor de la ramaderia i de la fauna i flora.
- Projecte *Mussol*. Aquest projecte consisteix a realitzar un seguiment de la població de mussol comú *Athene noctua* a la Plana de Vic i a la part central del Lluçanès.

Activitats de la delegació del País Valencià

Del 17 al 20 de setembre de 2004

IV Conferència Europea de Conservació de Flora «Planta Europa», sota la direcció tècnica de dos socis de la ICHN, els botànics ANTONI AGUILLELLA i EMILI LAGUNA, adscrits a la delegació del País Valencià (Societat Valenciana d'Història Natural), es va celebrar la «IV Conferència Internacional de Planta Europa» sobre la conservació de la flora, organitzada pel Jardí Botànic de la Universitat de València i la Conselleria de Territori de la Generalitat Valenciana. Planta Europa és una xarxa de més 50 entitats, tant ONG com centres de recerca, dedicades a la conservació de la natura, i particularment, de la flora silvestre de tot el continent.

Activitats de la delegació de la Franja de Ponent

20 i 21 de març de 2004

Dia de l'arbre reforestant riberes. Es van instal·lar nius artificials i es van plantar 150 salzes a Mequinensa i Torrent de Cinca.

Maig de 2004

Censos de les colònies d'aus. Maig és el mes central dels censos d'aus nidificants. Concretament, va el cens del 2 de maig, de les 12 colònies d'Oreneta de ribera (*Riparia riparia*) de l'Aiguabarreig. El resultat va ser de 4.023 nius actius i 508 desocupats. Va destacar l'aparició de dos noves colònies, una al nord de Fraga en la riba del Cinca cap a Saidí (al costat d'una colònia recent) i l'altra entre Fraga i Massalcoreig (al costat d'una altra colònia recent), l'increment de parelles en la colònia de l'Ebre a Mequinensa i el descens de nius ocupats en les colònies del Sotet de Fraga i del Sòl de l'Horta de La Granja d'Escarp.

31 de juliol de 2004

II Seminari de l'Aiguabarreig, celebrat a Massalcoreig i Seròs.

11 de juny de 2004

Presentació de la Universitat de Ponent de Ciències de la Natura, amb la participació d'ISIDRE GAVÍN, president de la Diputació de Lleida; JOANDOMÈNEC ROS, rector de la UCE; FRANCESC TEIXIDÓ, alcalde de Seròs; MIQUEL PADILLA, vicepresident de la Diputació de Lleida; JAUME BARRULL, vicerector de la UdL; i GABRIEL PENA, president de la UPCN.

Del 2 al 6 d'agost de 2004

Primera edició d'estiu de la **Universitat de Ponent de Ciències de la Natura**. Van participar-hi quaranta-set professors i cent quaranta-un alumnes d'arreu els Països Catalans i d'altres països. Aquesta edició la delegació de la Franja de Ponent de la ICHN va col·laborar en la seva organització.

Desembre de 2004

Inici de les tasques per a la realització del Pla d'Usos i Gestió de l'Aiguabarreig, en les qual col·labora la delegació de la Franja de Ponent de la Institució Catalana d'Història Natural.

ICHN
Institució Catalana
d'Història Natural

Filial de l'Institut d'Estudis Catalans

MEMÒRIA D'ACTIVITATS DE L'ANY 2004

Consell Directiu (del 14 d'abril de 2004 al 23 de maig de 2005)

Presidència: JOSEP PEÑUELAS I REIXACH
Vicepresidència: JOAN PINO I VILALTA
Secretaria: ANDREU SALVAT I SALADRIGAS
Tresoreria: ESTER GAYA I BELLÉS
Vocals: XAVIER ESCUTÉ I GASULLA
JOAN FONT I GARCÍA
SERGI SALADIÉ I GIL
DELFI SANUY I CASTELLS
JOAN VALLÉS I XIRAU

Representant de la delegació del Bages: FLORENCI VALLÉS I SALA
Representant de la delegació del País Valencià: MÀRIUS MARTÍNEZ I MARTÍ
Representant de la delegació d'Osona: ANDREU SALVAT I SALADRIGAS
Representant de la delegació de la Franja de Ponent GUILLEM CHACÓN I CABAS
Delegat de l'IEC: JOANDOMÈNEC ROS I ARAGONÈS

Nombre de socis: 943

Societats adherides: Centre d'Estudis de la Natura del Barcelonès Nord
Centre d'Història Natural de la Conca de Barberà
Grup Mineralògic Català
Societat Catalana de Lepidopterologia
Societat Catalana de Micologia
Estació Biològica de l'Aiguabarreig

ICHN
Institució Catalana
d'Història Natural

Filial de l'Institut d'Estudis Catalans

C. del Carme, 47, 08001 Barcelona; tel.: 933 248 582; fax: 932 701 180
Adreça electrònica: ichn@iecat.net; adreça d'Internet: <http://www.iecat.net/ichn>

PRINCIPALS ACTIVITATS DUTES A TERME L'ANY 2004

Assemblea

14 d'abril de 2004

Assemblea General ordinària, amb renovació de càrrecs del Consell Directiu. Així mateix, es va nomenar soci honorari Oriol de Bolòs i Capdevila.

Sessions científiques

5 de febrer de 2004

L'ecologia del paisatge en la gestió del territori, a càrrec de JOAN PINO, biòleg, Centre de Recerca Ecològica i Aplicacions Forestals, UAB. Tingué lloc a Les Cases d'en Puig (el Prat de Llobregat).

31 de març de 2004

Gestió de les pastures i conservació de la biodiversitat, a càrrec de JORDI BARTOLOMÉ, biòleg, Facultat de Veterinària, UAB. Tingué lloc a la Universitat de Girona.

5 de maig de 2004

Efectes dels usos del sòl sobre les poblacions de papallones, a càrrec de CONSTANTÍ STEFANESCU, biòleg, Xarxa Butterfly Monitoring Scheme. Tingué lloc a la Universitat de Vic.

11 de novembre de 2004

Sessió inaugural del curs 2004-2005. **Biologia de la conservació del lince ibérico**, a càrrec de MIGUEL DELIBES, biòleg del Grup d'Ecologia de Carnívors de l'Estació Biològica de Doñana. Tingué lloc a l'IEC.

27 de novembre de 2004

El corriol camanegre: un ocell associat al litoral català, per JOAQUIM BACH. Departament de Medi Ambient i Habitatge, Generalitat de Catalunya. Tingué lloc a Cal Bofill, Ajuntament de Torredembarra.

Cursos naturalistes

14 i 15 de febrer de 2004

Gent que té cura de la terra. Introducció a la custòdia del territori, a càrrec de JORDI PIETX, biòleg, XCT i d'HERNAN COLLADO, advocat, XCT. Tingué lloc a Vic.

27 i 28 de març de 2004

La vegetació d'ambients extrems (Baix Cinca-Monegros): identificació, estratègies adaptatives i relació amb el medi físic, a càrrec de DAVID BADIA, biòleg, Escola Universitària Politècnica d'Osca i d'EDUARD ROYES, naturalista. Tingué lloc a Fraga.

3 i 4 d'abril de 2004

Introducció al cant dels ocells mediterranis: el reconeixement d'espècies, a càrrec d'ELOISA MATHEU. Tingué lloc a Fogars de Montclús.

23, 24 i 25 d'abril de 2004

Els secans estèpics lleidatans: tècniques d'estudi i gestió, a càrrec de FRANCESC MONTCASI, enginyer tècnic forestal, EGRELL, JOAN ESTRADA, biòleg, EGRELL, TONI CURCÓ, biòleg, Departament de Biologia Vegetal, UB, JOSEP RAMON SALAS, entomòleg; i XAVIER MASSOT, enginyer tècnic agrícola i enginyer de forests, SCL.

22 i 23 de maig de 2004

La vegetació de ribera: estudi i valoració com a bioindicadora, a càrrec de CÉSAR GUTIÉRREZ I PEREARNAU, consultor ambiental; i d'ANDREU SALVAT SALADRIGAS, Aprèn, Serveis Ambientals. Tingué lloc a Manlleu.

5 i 6 de juny de 2004

Botànica de camp a la Catalunya nord, a càrrec de JAUME GAMISANS, professor de biologia vegetal a Tolosa de Llenguadoc (Universitat Paul Sabatier). Tingué lloc a Sant Genís de les Fonts.

2, 3 i 4 de juliol de 2004

Glaceres del Pirineu: evidència d'un canvi climàtic, a càrrec de RAMON COPONS, geòleg. Tingué lloc a Benasc.

10 i 11 de juliol de 2004

Els ratpenats del Parc Nacional d'Aigüestortes i Estany de Sant Maurici, a càrrec de JORDI SERRA-COBO, biòleg. Tingué lloc a Boí.

16, 17 i 18 de juliol de 2004

Els peixos del Parc Natural del Cap de Creus: efectes de l'ambient i de la pesca, a càrrec de JOSEP LLORET ROMAÑACH, biòleg. Tingué lloc a Sant Pere de Rodes.

9 i 10 d'octubre de 2004

Els macròfits dels rius Catalans, a càrrec de JAUME CAMBRA, Departament de Biologia Vegetal de la UB. Tingué lloc a Manlleu.

23 i 24 d'octubre de 2004

Els jaciments de potassa i sal del Bages i l'impacte ambiental de la seva explotació, a càrrec de FLORENCI VALLÉS (ICHN) i JORDI BADIA (ICHN, de la plataforma cívica MontSalat).

Seminari de gestió ambiental

5, 6 i 7 de novembre de 2004

VIII Seminari de Gestió Ambiental de la ICHN. **Conservació i ús públic de la zona lacustre de Banyoles**. Hi intervingueren: LLUÍS BENEJAM VIDAL, de l'Institut d'Ecologia Aquàtica, UdG; DANI BOIX MASAFRET, de l'Institut d'Ecologia Aquàtica, UdG; DAVID BRUSI BELMONTE, de l'Àrea de Geodinàmica Externa, UdG; MIQUEL CAMPOS LLACH, director tècnic del projecte Life Natura de Porqueres i de Banyoles (ConSORCI de l'Estany); XAVIER CARCELLER ROQUE, arquitecte, del Centre de Política del Sòl i Valoracions, UPC; JOAQUIM CAROL BRUGUERA, de l'Institut d'Ecologia Aquàtica, UdG; MARTA DONCEL GARCIA, del Grup de Recerca de Flora i Vegetació, UdG; CARLES FEO QUER, biòleg i membre de l'associació Limnos; EVA FONT RABASSEDA, geògrafa i tècnica de la Vola; MARC

FRANCH QUINTANA, del Departament de Biologia Animal (Vertebrats-Herpetologia), UB; EMILI GARCIA-BERTHOU, de l'Institut d'Ecologia Aquàtica, UdG; RICARDO GARCÍA DEL MORAL, gerent de Biosfera XXI - Estudios Ambientales, SL, Madrid; JOSEP GORDI SERRAT, professor de Geografia Humana, UdG; MOISÈS JORDI PINATELLA, del Grup d'Anàlisi i Planificació Territorial i Ambiental, UdG; ROGER LAPEÑA FORGAS, del Grup de Recerca de Flora i Vegetació, UdG; XAVIER de QUINTANA POU, director del Projecte Life Baix Ter; JORDI PIETX COLOM, director de la Xarxa de Custòdia del Territori; QUIM POU ROVIRA, de l'Institut d'Ecologia Aquàtica, UdG; ORIOL SALLENT TARRADELLAS, de l'Agenda Gestió Esportiva i professor de turisme i esport, UdV; JOAN SERRA GROS, president de la Federació Gironina de Pesca; LLUÍS VILAR SAIS, Grup de Recerca de Flora i Vegetació, UdG; ANTONIO VIZCAÍNO MATARREDONA, director de l'Oficina Tècnica de la Devesa - Albufera (Ajuntament de València); LLUÍS ZAMORA HERNÁNDEZ, de l'Institut d'Ecologia Aquàtica, UdG. Tingué lloc a Banyoles.

Seminaris, jornades i conferències

20 de gener de 2004

Presentació pública del **Manifest científic en defensa dels secans de caire estèpic de les terres de Lleida**. Aquest acte, organitzat conjuntament amb el gabinet de premsa de la Universitat, va ser presidit per ANTONIO MICHELENA, director de l'Escola Tècnica Superior d'Enginyers Agrònoms, i va assolir un ressò important als mitjans de comunicació de les terres de ponent. El presentaren: JOSEP ANTONI CONESA, UdL – ICHN; DELFÍ SANUY, UdL - ICHN i ANDREU SALVAT, ICHN. Tingué lloc a la Universitat de Lleida.

1 de març de 2004

En el marc del cicle de sessions sobre «El foc i el medi», organitzades per la Secretaria Científica de l'IEC, amb la participació de diverses Societats filials, van intervenir RAMON VALLEJO, biòleg (UB i Fundació CEAM) que parlà sobre **Què cal fer després dels incendis forestals?**, en representació de la Institució Catalana d'Història Natural i RUFÍ CERDAN (Societat Catalana de Geografia i UAB) amb la conferència **Endreçar el territori per combatre els incendis**. Van tenir lloc a l'IEC.

16 de març de 2004

L'avaluació dels espais naturals protegits de Catalunya: balanç i perspectives deu anys després de l'aprovació del PEIN. Organitzada per la Càtedra de Geografia i Pensament Territorial de la Universitat de Girona i la Institució Catalana d'Història Natural. Hi intervingueren SALVADOR MILÀ, conseller de Medi Ambient i Habitatge i JORDI CAÑAS, director general de Polítiques Ambientals i Sostenibilitat, del Departament de Medi Ambient i Habitatge, PERE BOSCH, diputat de Medi Ambient; PURI CANALS, DEPANA; MARGARIDA CASTAÑER, directora de la Càtedra de Geografia i Pensament Territorial; JOSEP GERMAIN, ICHN; RAMON LUQUE, director general de Medi Natural, Departament de Medi Ambient i Habitatge; JOSEP M. MALLARACH, ICHN; LLUÍS PALUZIE, Consell de Protecció de la Natura; JORDI SARGATAL, Fundació Territori i Paisatge, Caixa Catalunya; SUE STOLTON, Comissió Mundial d'Espais Protegits – UICN; JOAN VÁZQUEZ, representant d'Ecologistes de Catalunya; JOSEP VILA,

Càtedra de Geografia i Pensament Territorial;. Tingué lloc a la Universitat de Girona.

26 de març de 2004

Jornada «**Les vies verdes al Vallès**». L'organització d'aquesta jornada va anar a càrrec de la Universitat de Girona i de l'Ajuntament de Sant Celoni, amb la participació de la ICHN.

21 d'abril de 2004

Conferència sobre **Ecologia i conservació de les espècies de flora endèmiques amenaçades de les illes Galàpagos**, a càrrec de PATRICIA JARAMILLO, biòloga i investigadora de l'Estació Biològica Charles Darwin. Organitzada per la Institució Catalana d'Història Natural i la Universitat de Barcelona tingué lloc, en el marc de la Setmana de la Ciència de la UB, a la Facultat de Biologia de la UB.

12 de juny de 2004

I Fòrum del Medi Natural, trobada que va reunir més d'un centenar de persones relacionades amb les diverses activitats que es duen a terme en el medi natural (pagesos, conservacionistes, esportistes, etc.). Aquest fòrum va ser organitzat pel Departament de Medi Ambient i Habitatge.

Els membres de la Institució que hi van assistir es van encarregar d'organitzar dos grups de debat, un sobre espais naturals protegits i un altre sobre la protecció de les espècies.

18 de juny de 2004

Iniciatives actuals en matèria de conservació de la biodiversitat domèstica: varietats tradicionals d'arbres fruiters. Es va celebrar una jornada amb aquest títol a Can Jordà (Santa Pau, la Garrotxa), seu del Parc Natural de la Zona Volcànica de la Garrotxa. Des del parc, que té una bona mostra de varietats d'arbres fruiters, s'hi havia convidat diverses persones i entitats implicades en el tema, entre les quals hi havia la ICHN, que hi va ser representada per Joan Vallès, membre del Consell Directiu.

13 de juliol de 2004

Signatura del **Manifest de Sant Celoni per al reconeixement de les vies verdes al Vallès** per al reconeixement de les vies verdes al Vallès, a càrrec de l'alcalde de Sant Celoni, la directora de la Càtedra de Geografia i Pensament Territorial de la Universitat de Girona i la directora del Departament de Geografia de la Universitat Autònoma de Barcelona. Tingué lloc a Sant Celoni.

Sortides naturalistes

24 d'abril de 2004

Reserva Natural Parcial de Mas de Melons (Segrià), guiada per DELFÍ SANUY, professor de fauna del Departament de Producció Animal (Fauna Silvestre), i JOEL TORRA, botànic del Departament d'Hortofructicultura Botànica i Jardineria. ETSEA, Universitat de Lleida.

1 de maig de 2004

Parc Natural del Montsant (Priorat), guiada per ROGER PASCUAL, biòleg.

8 de maig de 2004

Parc Natural del Prat de Cabanes – Torreblanca

(Baix Maestrat), guiada per MANUEL FABREGAT, de l'equip d'educació ambiental el parc.

22 de maig de 2004

Espai d'interès natural dels Aiguamolls del Baix Empordà (Baix Empordà), guiada per CARLES BARRIOCANAL, geògraf.

29 de maig de 2004

Espais d'interès natural de Puigsacalm – Bellmunt i de Collsacabra (Osona – Garrotxa), guiada per CARLES MARTORELL, ornitòleg, i XAVIER BEJAR, enginyer tècnic agrícola.

Premis per a estudiants

El jurat format per Joan Pino i Vilalta, Llorenç Sáez i Gonyalons i Joan Vallès i Xirau va atorgar el premi *ex aequo* als treballs: *Estudi tipològic dels prats secs mediterranis calcícoles de l'ordre «Thero-Brachypodietalia» a les comarques gironines i primers assaigs sobre el banc de llavors*, de MARC COROMINAS XIFRA i *Modelització de la distribució potencial de Catalunya de 24 espècies vegetals vasculars*, de NEUS NUALART I DEXEUS.

Publicacions

• *Notícies de la Institució*, números 51, 52, 53, 54, 55 i 56.

• *12 Sessió conjunta d'entomologia*, ICHN-SCL, que va tenir lloc l'any 2001. 188 p.

• *Catàleg dels Heteròpters de Catalunya (insecta, hemiptera, heteroptera)*, de JORDI RIBES, ANTONI SERRA i MARTA GOULA. Editat conjuntament per la ICHN i la Secció de Ciències Biològiques de l'Institut d'Estudis Catalans. 128 p.

• *Butlletí de la Institució Catalana d'Història Natural*, núm. 71 (2003). 174 p.

Els sistemes naturals de la vall d'Alinyà

Preparació de la publicació, amb el suport de la Fundació Territori i Paisatge (Caixa Catalunya).

Avaluació del sistema d'espais naturals protegits de Catalunya

Després de més de tres anys de treball, el març de 2004, dins el marc de les jornades El PEIN deu anys després: balanç i perspectives organitzades conjuntament amb la Universitat de Girona, es van presentar públicament els resultats de l'avaluació del sistema d'espais naturals protegits de Catalunya.

Aquest treball ha avaluat els 148 espais naturals protegits de Catalunya i ha comptat amb la participació de més de

150 experts. Actualment s'està treballant en la redacció de la publicació que recollirà tota la informació disponible i difondrà els resultats obtinguts.

Una primera versió dels resultats de l'avaluació es poden obtenir a través de la pàgina web de la ICHN.

Col·laboracions i participació

• S'han impartit conferències en el marc d'activitats organitzades per altres entitats a l'Institut d'Estudis Catalans, a la Universitat de Girona, a la Universitat de Lleida, a la Universitat de Vic, etc.

• Participació en la Xarxa Catalana de Custòdia del Territori. Marc Bigas és el representant de la ICHN en aquesta entitat.

• La ICHN forma part de la Xarxa Temàtica d'Estudi de la Biodiversitat i de la Xarxa Temàtica per a la Divulgació de la Biodiversitat.

• Membre del Comitè Tècnic de la Fundació Fòrum Ambiental.

• Membre del Consell Consultiu del Consorci per a la protecció i la gestió de l'espai d'interès natural de l'Alta Garrotxa.

• Membre del Consell Consultiu del Parc de Collserola

• Membre del Consell Consultiu de l'Espai Rural de Gallecs

• Presentació de la Institució i dels seus estudis i projectes a: Lleida, Solsona, Tortosa, Torredembarra, País Valencià, Manresa, Sant Celoni, Olot, etc.

• Conveni amb l'Ajuntament de Torredembarra per a la realització d'activitats naturalistes.

Activitats de la Delegació del Bages

14 de març de 2004

Sortida a les urgències naturals d'aigua salada d'Avinyó i Oló, ambdues relacionades amb l'anticlinal d'Oló, i a les filtracions salines a les rieres de Soldevila (Sallent) i Riudor (Santpedor) provinents de la immensa muntanya de residus del Cogulló.

Del 14 de maig al 4 de juny de 2004

Curs d'iniciació a la flora i vegetació del Bages (II), a càrrec de JORDI BADIA. Organització conjunta amb la delegació d'Omnium Cultural.

25 de juliol de 2004

Travessa del Port del Comte a la vall d'Alinyà.

8 d'agost de 2004

Circuit a la serra d'Ensija, amb ascensió per la ruta del Ferrús.

14 i 15 d'octubre de 2004

Curs d'Aproximació teòrica a la natura del terme de Manresa, a càrrec de FLORENCI VALLÉS.

16 i 23 d'octubre i 5 de novembre de 2004

Sortides naturalistes guiades pel terme de Manresa i el seu entorn, a càrrec de FLORENCI VALLÉS.